

Nr 34

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 4 och 6 §§ lagen den 1 december 1950 (nr 599) om ersättning för mistad fiskerätt m. m.

Genom en den 11 november 1960 dagtecknad proposition, nr 189, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av tredje lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

**angående ändrad lydelse av 4 och 6 §§ lagen den 1 december 1950 (nr 599)
om ersättning för mistad fiskerätt m. m.**

Härigenom förordnas, att 4 och 6 §§ lagen den 1 december 1950 om ersättning för mistad fiskerätt m. m.¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

4 §.

Angående fiskevärderingsnämnd — — — att fastställas.

4. Kronan skall, i den mån ej annat föranledes av vad i 18 kap. 6 och 8 §§ rättegångsbalken stadgas, ersätta sökanden hans kostnader å målet vid nämnden.

4. Kronan skall, i den mån ej annat föranledes av vad i 18 kap. 6 och 8 §§ rättegångsbalken stadgas, ersätta sökanden hans kostnader å målet vid nämnden. *Vad ovan under 3 är stadgat om förskott skall äga motsvarande tillämpning beträffande ersättning för sådana kostnader.*

Lagen om — — — — — vid nämnden.

6 §.

Talan mot — — — — — motsvarande tillämpning.

3. Där ej annat föranledes av 18 kap. 6 och 8 §§ rättegångsbalken,

3. Där ej annat föranledes av 18 kap. 6 och 8 §§ rättegångsbalken,

¹ Senaste lydelse av 4 och 6 §§, se SFS 1957:687.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

skall kronan städse själv vidkännas sina kostnader i hovrätten, så ock kostnad som åsamkas motpart genom att kronan fullföljt talan.

skall kronan städse själv vidkännas sina kostnader i hovrätten, så ock kostnad som åsamkas motpart genom att kronan fullföljt talan. *Vad ovan i 4 § under 3 är stadgat om förskott skall äga motsvarande tillämpning beträffande ersättning för kostnad som sist sagts.*

Vad i — — — — — ej föras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1961.

Propositionens tillkomst och huvudsakliga innehåll

1960 års riksdag har under vårsessionen behandlat vissa motioner om ändringar i lagen om ersättning för mistad fiskerätt. I motionen II: 264 har hemställts om sådant tillägg till lagens 1 §, att vid ersättnings bestämmande skall beaktas ej blott den förlust av fiskerätt som ägaren vidkännes utan även den utvidgning av rätten till fritt eller enskilt fiske som ägaren må ha vunnit. Vidare har i motionen II: 285 upptagits spørsmål om sökandes rätt till ersättning för utredningsarbete m. m. i samband med ansökan om ersättning för mistad fiskerätt.

Tredje lagutskottet har i utlåtande (nr 15) över nu nämnda och vissa andra motioner uttalat, att den i motionen II: 264 behandlade frågan borde närmare övervägas inom Kungl. Maj:ts kansli, varvid även borde göras en undersökning beträffande de i ersättningsmål tillämpade principerna i övrigt för beräkning i olika fall av värdet av den förlorade fiskerätten samt huruvida dessa principer stode i överensstämmelse med lagen och dess motiv. Vidare borde övervägas om något kunde göras för att ytterligare öka kronans möjligheter att tillvarataga sin rätt. Undersökningen borde verkställas så snabbt, att eventuella förslag till åtgärder i anledning därav kunde föreläggas höstriksdagen år 1960.

Vad angår motionen II: 285 har utskottet uttalat som sin uppfattning, att möjlighet borde beredas sökande att erhålla förskott å utrednings- och andra rättegångskostnader. Hur bestämmelserna härför skulle utformas borde bli föremål för närmare utredning. Vid denna utredning borde enligt utskottets mening jämväl övervägas åtgärder för att åstadkomma en likformig och från ekonomisk synpunkt lämplig handläggningsordning vid skilda fiskevärderingsnämnder.

På förslag av utskottet har riksdagen i skrivelse den 26 april 1960 (nr 183) som sin mening givit Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört i anledning av de båda motionerna.

I syfte att utan tidsutdräkt få underlag för den av riksdagen begärda undersökningen har genom justitiedepartementets försorg anordnats en konferens den 13 och den 14 juni 1960 med deltagande av ordförandena i fiskevärderingsnämnderna ävensom vice ordförandena i de fall, där dessa i större utsträckning tjänstgjort som ersättare för ordföranden. Vad som förekommit under konferensen finnes redovisat i ett vid konferensen fört protokoll (stencilerat). Sedan *kammarkollegiet* tagit del av konferensprotokollet, har från kollegiet överlämnats en den 6 oktober 1960 dagtecknad promemoria med vissa synpunkter i anledning av vad som förekommit vid konferensen.

Inom justitiedepartementet upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 4 och 6 §§ lagen den 1 december 1950 om ersättning för mistad fiskerätt m. m.* har remitterats till lagrådet. Sedan lagrådet lämnat förslaget utan erinran har detsamma efter vissa redaktionella jämkningar nu förelagts riksdagen till antagande.

I propositionen föreslås sådana ändringar i lagen om ersättning för mistad fiskerätt m. m. att sökandepart i ersättningsmål, när skäl därtill föreligger, skall kunna erhålla förskott å rättegångskostnad att utgå i avräkning på den kostnadsersättning som slutligen kan komma att fastställas. Därjämte lämnas vissa upplysningar rörande praxis m. m. i fråga om ersättning för mistad fiskerätt.

Gällande bestämmelser m. m.

För gällande bestämmelser om rätt till ersättning för mistad fiskerätt och om förfarandet i princip i fiskeersättningsmålen har i propositionen redogjorts å s. 4—5. I anslutning härtill har upptagits, att frågan om begränsning av den ersättningsskyldighet, som till följd av 1950 års fiskerättslagstiftning åvilar staten, uppmärksammas av *1958 års besparingsutredning*, vars förslag i ämnet föranlett visst uttalande av chefen för jordbruksdepartementet i *1960 års statsverksproposition*.

Gällande rätt angående rättegångskostnad i fiskeersättningsmål har särskilt redovisats å s. 10—11 i propositionen, därvid jämväl redogjorts för föreliggande möjlighet till deldom å rättegångskostnad i vattenmål och till förskott å vissa andra ersättningar.

Utskottet hänvisar i dessa delar till propositionen.

1960 års riksdag

Utöver vad tidigare upptagits om frågans behandling vid 1960 års riksdag må här allenast hänvisas till utskottets förberörda utlåtande nr 15/1960.

Konferensen m. m.

Vad som förekommit vid en *konferens* för diskussion av frågor berörande fiskevärderingsnämndernas verksamhet har refererats å s. 7—8 och 12—13 i propositionen. Å s. 8 i propositionen har angivits vissa i *kammarkollegiets* tidigare omnämnda *promemoria* lämnade statistiska uppgifter rörande

1† *Bihang till riksdagens protokoll 1960. 9 saml. 3 avd. Nr 34*

rande antalet fiskeersättningsmål, utdömda ersättningar m. m. Jämväl i dessa delar hänvisar utskottet till propositionen.

Departementschefen

Rörande värderingsprinciperna i fiskeersättningsmål har departementschefen anfört följande.

I 1950 års lag om ersättning för mistad fiskerätt har grunderna för den gottgörelse som enligt lagen skall utgå icke angivits i annan mån än att det stadgats, att rättsägaren är berättigad till ersättning av statsmedel för värdet av fiskerätt och annan förmån som han har förlorat och för annan skada som har tillskyndats honom. Därjämte har i den av Kungl. Maj:t utfärdade kungörelsen med tillämpningsföreskrifter till lagen stadgats, att ersättning skall fastställas i penningar att utgå på en gång och att vid ersättningsbestämmande skall tagas skälig hänsyn till ränteförlust som må ha skett under tiden från det skadan uppkom. I övrigt har överlämnats till rättstillämpningen att med ledning av allmänna grundsatser bedöma hur ersättningarna skall beräknas.

Det är en mångfald frågor av delvis svårbedömd natur som fiskevärderingsnämnderna och, i förekommande fall, deras överinstanser sålunda har att taga ställning till vid bestämmandet av ersättning till dem som lidit intrång i sin fiskerätt. Då riksdagen vid 1960 års vårsession behandlat hit hörande frågor, är det särskilt ett spörsmål som uppmärksammas, nämligen i vad mån vid ersättningsbestämmande sådan nytta som ersättningssökanden kan ha vunnit genom den nya fiskerättslagstiftningen må avräknas vid fastställandet av ersättningen. Härom gjordes vissa uttalanden vid tillkomsten av 1950 års lagstiftning. Fiskerättskommittén anförde, att vid bedömande om och i vad mån förlust uppkommit för en viss fastighet borde beaktas att de nya reglerna kunde ur strandägarsynpunkt få både gynnsamma och ogynnsamma verkningar. Överhuvud taget vore det enligt kommittén ej oberättigat att vid uppskattningen av liden skada taga viss hänsyn även till de allmänna fördelar i skilda hänseenden som den nya lagstiftningen i praktiken kunde medföra för den ersättningsberättigade. Föredragande departementschefen och tredje lagutskottet gjorde likartade uttalanden. Det övervägdes att införa en uttrycklig kompensationsregel i lagen, men tanken härpå avvisades under hänvisning till jämförelsesvårigheter och risk för obillighet. Då tredje lagutskottet vid 1960 års vårsession ånyo tagit upp denna fråga, har utskottet konstaterat, att lagstiftaren avsåg att principen om kvittning av nytta och skada skulle tillämpas om för en och samme ägare gränsen för det enskilda vattenområdet på ett ställe förskjutits inåt och på ett annat ställe utåt. Vidare har utskottet uttalat, att det i många fall måste vara rimligt att åtminstone i viss mån beakta, att sökandens rätt till fiske, även om denna rätt till följd av 1950 års lagstiftning ändrats till sitt formella innehåll och numera delvis består i rätt till fritt fiske, icke undergått sådan ändring att sökandens möjligheter att utnyttja fisket försämrats.

Den undersökning, som nu på riksdagens begäran verkstälts angående de i fiskeersättningsmål tillämpade principerna och till vilken underlag erhållits genom anordnande av en konferens med representanter för fiskevärderingsnämnderna, har bestyrkt, att grundsatsen om beaktande i viss utsträckning av nytta som den ersättningsberättigade vunnit är accepterad i praxis. Vid konferensen har diskuterats i vad mån det skulle kunna vara möjligt att komma fram till några gemensamma normer för hur avräkning av vunna fördelar skall ske. Enighet har dock rått om att förhållandena är så växlande, att utrymme måste finnas för beaktande av de speciella omständigheterna i varje särskilt fall. Det har ej vid undersökningen framkommit något, som ger stöd för att de resultat som man i hittillsvarande praxis kommit fram till avviker från vad som kan anses ha förutsatts av statsmakterna vid lagstiftningens antagande. Anledning kan därför ej anses föreligga till lagändring i syfte att i lagtexten klargöra vad som skall gälla i förevarande avseende. Det bör ej heller — såsom även tredje lagutskottet i sitt vid 1960 års vårsession avgivna utlåtande uttalat — komma i fråga att nu genom lagändring rubba de principer på vilka den gällande lagstiftningen vilar.

Tredje lagutskottet har i sitt nyss berörda utlåtande framhållit, att jämväl de principer, som i övrigt ligger till grund för beräkningen av värdet av den förlorade fiskerätten, i detta sammanhang är av betydelse; enligt utskottets mening spelar dessa principer större roll för ersättningsbeloppens storlek än de principer som tillämpas i fråga om kvittning mellan skada och nytta. Att redan till riksdagens höstsession medhinna en undersökning av ett större antal avgöranden i ersättningsmål har givetvis icke varit möjligt. Vid konferensen har emellertid, med anledning av nyssnämnda uttalande från utskottets sida, även berörts andra frågor rörande grunderna för ersättningsbestämmande än kvittningsfrågan. Sålunda har behandlats inverkan av penningvärdets fall, grunderna för ränteberäkning, beaktande av den minskade lönsamhet som på senare år inträtt för fisket, beräkning av ersättning enligt arrendeprincipen och beräkning på grundval av marknadsvärdet. Det är här till stor del fråga om spörsmål av invecklad och svårbedömd natur, där praxis ännu icke synes ha stabiliserat sig. Ej heller i detta hänseende bör komma i fråga att nu genom lagändring rubba de principer på vilka den gällande lagstiftningen vilar.

Såsom understrukits av chefen för jordbruksdepartementet i 1960 års statsverksproposition får 1957 års reformer, varigenom kronan fick klagorätt och fiskevärderingsnämnderna ombildades till domstolar, anses ha givit ett klart uttryck för statsmakternas önskan, att ersättningsfrågorna skall prövas med största omsorg och att kronans intressen skall beaktas bättre än vad från början var möjligt. Tredje lagutskottet har nu uttalat sig för att det bör övervägas om något kan göras för att ytterligare öka kronans möjligheter att tillvarataga sin rätt. Detta är enligt min mening ett av de viktigaste av de spörsmål rörande fiskeersättningsfrågorna som utskottet upptagit i sitt utlåtande. Utskottet har närmast åsyftat att kammarkollegiet, som

för kronans talan i mål av detta slag, bör tillförsäkras erforderliga resurser för fullgörande av sin uppgift. Frågan torde komma att upptagas till prövning av chefen för finansdepartementet vid anmälan av anslagsäskandena under sjunde huvudtiteln till 1961 års riksdag.

I frågan om *förskott å rättegångskostnad* och rörande *handläggningsordningen vid fiskevärderingsnämnderna ur ekonomisk synpunkt* har departementschefen yttrat.

Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen har riksdagen hemställt om lagändring i syfte att sökande i fiskeersättningsmål skall beredas möjlighet att erhålla förskott å rättegångskostnad. I samband härmed har riksdagen jämväl begärt att åtgärder för att åstadkomma en likformig och från ekonomisk synpunkt lämplig handläggningsordning vid fiskevärderingsnämnderna skall tagas under övervägande. Sistnämnda begäran har föranletts av att vid olika nämnder — enligt vad som konstaterats i det åberopade utlåtandet av tredje lagutskottet — ett något olika förfarande tillämpats vid införande av viss sakkunnigutredning i målen.

Med hänsyn till ersättningsmålens natur torde lantmäteritekniska och fiskeritekniska undersökningar regelmässigt vara erforderliga. Tredje lagutskottet har uttalat den åsikten, att dessa undersökningar i första hand bör verkställas genom kammarkollegiets försorg. Sökandens kostnader kan enligt utskottet härigenom i många fall nedbringas. Det kan dock, enligt vad utskottet vidare anfört, icke förmenas sökanden att på motpartens — kronans — bekostnad göra egna undersökningar till bemötande eller komplettering av den genom kollegiets försorg anskaffade utredningen.

Förfarandet vid fiskevärderingsnämnderna gestaltar sig numera, sedan kronan erhållit fullföljdsrätt och nämnderna ombildats till specialdomstolar, som ett rättegångsförfarande. Reglerna för den dispositiva tvistemålsprocessen är med vissa avvikelser, som här saknar betydelse, tillämpliga på förfarandet. Bestämmelserna i rättegångsbalken om bevisning genom sakkunnig ger regler såväl för de fall då domstol antingen självmant eller efter framställning av part tillkallar sakkunnig som för sådana fall då part anlitar egna sakkunniga. Genom nämnda regler får ramen för nämndens och parternas möjligheter i fråga om införande av sakkunnigbevisning i målen anses bestämd.

De omförmälda reformerna i avseende å förfarandet har medfört, att den ersättningssökande och kronan står emot varandra på väsentligen samma sätt som två enskilda parter i en skadeståndprocess. Det kan mot bakgrunden härav i princip icke anses tillfredsställande att kollegiet, med den partsställning som kronan intager i processen, i första hand skall sörja för de i målen erforderliga sakkunnigutredningarna. Med den risk för att sådana genom kollegiets försorg verkställda utredningar icke skulle betraktas såsom fullt objektiva utan som partsutredningar skulle vidare, såsom också befarats vid den anordnade konferensen, ett sådant förfarande kunna få en kostnadshöjande effekt och därigenom motverka sitt syfte. Det synes mig med hänsyn härtill som om den av konferensen rekommenderade och nu i

allmänhet också tillämpade ordningen, att nämnden föranstaltar om ifrågasvarande utredningar, skulle vara att förordna.

På de skäl som nu anförts har jag ej funnit skäl att förordna, att i berörda avseende meddelas särbestämmelser för fiskeersättningsmålens handläggning.

Enligt gällande regler rörande rättegångskostnad i fiskeersättningsmål skall kronan städse ersätta sökanden hans rättegångskostnader vid fiskevärderingsnämnd, om icke kostnaden uppkommit genom försumlig processföring från sökandepartens sida eller kostnaden eljest bedömes såsom oskäligen. Detta innebär i princip att den ersättningssökande av egna medel får förskjuta kostnader, som kronan slutligen skall bära.

Även om, såsom förut sagts, viss sakkunnigutredning tillföres målen genom nämndens föranstaltande, kan det tydligtvis icke förmenas sökanden att nedlägga den kostnad å målet som kan finnas nödig för tillvaratagande av hans rätt. Då riksdagen nu framfört det önskemålet, att sökanden skall beredas möjlighet att erhålla förskott å rättegångskostnad, som eljest ej ersättes förrän fiskevärderingsnämnd meddelat dom i målet, har till stöd här för framhållits, att sökandepartens kostnader kan uppgå till betydande belopp och att det ofta tar lång tid innan målen blir avgjorda. Det har vid den remissbehandling i ärendet som föregått riksdagsavgörandet vitsordats, att fiskeersättningsmålen om ock icke alltid så dock i åtskilliga fall är av så vidlyftig och komplicerad natur, att de vållar såväl avsevärda kostnader för sökandena som stor tidsutdräkt med målens avgörande. Den konferens med representanter för fiskevärderingsnämnderna som anordnats har också uttalat sig för den av riksdagen föreslagna reformen. Även för egen del är jag av den mening, att det kan vara motiverat att bereda en möjlighet att tillerkänna sökandeparten förskott å kostnadsersättningen, när skäl därtill föreligger med hänsyn till kostnadens storlek och rättegångens varaktighet. Det torde ej behöva befaras att en sådan möjlighet kommer att leda till vidlyftighet i processföringen. Kronans skyldighet att ersätta rättegångskostnad gäller endast kostnad, som skäligen varit påkallad för tillvaratagande av partens rätt. Det förtjänar också omnämnas, att det i vattenmål efter en år 1952 genomförd lagändring är möjligt att tillerkänna part ersättning för rättegångskostnad utan hinder av att partens talan ännu icke blivit slutligen prövad och att systemets tillämpning i nämnda mål icke såvitt är känt medfört olägenheter av antydd art. Från allmän synpunkt synes därför en liknande reform för fiskeersättningsmålens del icke böra möta några betänkligheter.

Tredje lagutskottet har i sitt utlåtande jämväl uttalat, att en anordning liknande den som avses i andra punkten av 11 kap. 35 § 1 mom. andra stycket vattenlagen borde övervägas i syfte att begränsa kostnaderna. I nämnda lagrum har beretts möjlighet att förordna särskild person för att biträda sakägare i vattenmål med kostnadsfria råd angående bevakandet av deras rätt. Denna form av rättshjälp har emellertid icke visat sig vara till avsedd nytta. Ehuru försök gjorts att popularisera systemet har det enligt

vad som upplysts från vattendomstolarna icke kommit till användning annat än rent undantagsvis. Denna omständighet synes ge anledning till viss försiktighet inför tillskapandet av en liknande anordning i fiskeersättningsmålen. Därjämte torde den ifrågasatta anordningen vara mindre lämplig i förevarande sammanhang av det skälet, att tiden för framställande av ersättningsanspråk redan har — bortsett från sådana anspråk som kan följa av en år 1956 genomförd ändring i fiskerättslagen beträffande snörpvadsfisket vid Blekinge läns södra kust — utlöpt med utgången av år 1957. Sökandeparterna torde i allmänhet redan ha ordnat biträdesfrågan. Det synes därför ej vara anledning att införa denna form av rättshjälp i fiskeersättningsmålen.

Rätt till förskott å kostnadsersättning torde böra beredas i samma form, som redan för närvarande gäller beträffande själva ersättningen för mistad fiskerätt, och gälla kostnader såväl vid nämnden som vid överinstanserna. Bestämmelser i ämnet kan lämpligen införas i 4 § under punkten 4 och 6 § under punkten 3 i ersättningslagen. Vad i ersättningslagen föreskrives om att talan mot nämndens beslut rörande förskott skall föras särskilt samt att talan ej må föras mot hovrätts beslut i sådan fråga blir med bestämmelsernas utformning utan särskilt stadgande tillämpligt jämväl beträffande förskott å rättegångskostnad.

Om den föreslagna lagändringen genomföres, torde de bestämmelser som i administrativ ordning utfärdats angående expediering av beslut rörande förskott å ersättning och utbetalning av sådan ersättning böra göras tillämpliga även å förskott av förevarande slag.

Lagändringen torde böra träda i kraft den 1 januari 1961.

Utskottet

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det genom propositionen framlagda lagförslaget, vilket är ägnat att tillgodose de önskemål utskottet i sitt förutnämnda utlåtande nr 15/1960 i fråga om rättegångskostnader i fiskeersättningsmål framfört.

Vad som vid den av justitiedepartementet anordnade konferensen förekommit angående införskaffande av sakkunnigbevisning synes innefatta garanti för den likformighet i handläggningen av sådana frågor utskottet genom sitt tidigare uttalande i detta hänseende velat främja. Departementschefens uttalande härutinnan föranleder därför ingen erinran från utskottets sida.

Utskottet vill uttala sin tillfredsställelse över vad departementschefen anfört i anledning av den i det tidigare utlåtandet väckta frågan om förstärkande av kronans resurser för tillvaratagande av sin rätt i fiskeersättningsmålen. Det torde ligga i kammarkollegiets intresse och inom ramen för dess möjligheter att företaga den av utskottet i dess tidigare utlåtande ifrågasatta, inom departementet ej nu medhunnna undersökningen av ett större antal av-

göranden i fiskeersättningsmål och därmed att verka för en sådan tillämpning av ersättningslagen som utskottet i sitt tidigare utlåtande förutsatt.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition.

Med hänsyn till riksdagssessionens nära förestående slut får utskottet hemställa, att förevarande utlåtande måtte företagas till avgörande efter allenast en bordläggning.

Stockholm den 12 december 1960

På tredje lagutskottets vägnar:

HUGO OSVALD

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Osvald, Lindahl, Grym, Göran Karlsson, Georg Carlsson, Kristiansson, Ebbe Ohlsson och Alexanderson;

från andra kammaren: herrar Levin, Johansson i Torp, fru Torbrink, herrar Nyberg, Nilsson i Östersund, Wachtmeister, Grebäck och Turesson.

Reservation

av herrar *Göran Karlsson, Kristiansson* och *Levin*, fru *Torbrink* samt herr *Nilsson* i Östersund, vilka ansett, att utskottets utlåtande bort ha följande lydelse:

»I utskottets utlåtande nr 15 vid årets riksdag, vilket utlåtande godkändes av riksdagen, föreslogs *dels* att den i en motion väckta frågan om inskrivande i lagen om ersättning för mistad fiskerätt m. m. av ett stadgande om att vid bestämmande av ersättning för mistad fiskerätt hänsyn skall tagas ej blott till den förlust av fiskerätt som ägaren vidkännes utan även utvidgning av rätten till fritt eller enskilt fiske, som ägaren må ha vunnit, måtte bli föremål för överväganden inom Kungl. Maj:ts kansli, *dels* att en undersökning skulle göras beträffande de i ersättningsmål tillämpade principerna i övrigt för beräkning av värdet av den förlorade fiskerätten och att denna undersökning borde verkställas så snabbt att förslag till åtgärder i anledning därav kunde föreläggas innevarande riksdags höstsession, *dels ock* att den i en annan motion väckta frågan om möjlighet för ersättnings-sökande att erhålla förskott å rättegångskostnader skulle bli föremål för närmare utredning.

Föreliggande proposition innehåller inga förslag i den först nämnda frågan. Tvärtom uttalas, att anledning till en sådan lagändring som skulle in-

nebära ett lagfästade av den s. k. nettoprincipen ej kan anses föreligga. Detta uttalande grundas på de uppgifter som lämnats vid en av departementet anordnad konferens med ordförandena i fiskevärderingsnämnderna. Även om ingen av deltagarna i konferensen direkt uttalat sig mot en tillämpning i vissa fall av nettoprincipen är uttalandena enligt utskottets mening dock så vaga, att ett lagfästade av principen måste anses önskvärt. En sådan lagändring skulle stå i överensstämmelse med de principer på vilka den nuvarande lagstiftningen vilar och därför ej behöva vålla betänkligheter.

Beträffande den av utskottet och riksdagen begärda undersökningen angående principerna i övrigt för beräkning av värdet av förlorad fiskerätt har i propositionen uttalats att det ej varit möjligt att redan till riksdagens höst-session medhinna en undersökning av ett större antal ersättningsmål. Vissa uttalanden synes antyda att någon sådan undersökning ej kommer att företagas. Utskottet är emellertid alltjämt av den uppfattningen att en undersökning i detta hänseende bör komma till stånd. Undersökningen bör gå ut på att klarlägga vilka principer som faktiskt tillämpas i olika hänseenden men givetvis icke inkräkta på domstolarnas rätt att självständigt pröva dem förelagda mål. Även om praxis ännu ej hunnit helt stabilisera sig och en lagändring — såsom utskottet påpekat — i många fall torde vara omöjlig att genomföra med hänsyn till allmänt erkända principer för lagstiftning, bör en sådan undersökning enligt utskottets mening kunna ge värdefullt material för bedömandet av huruvida den nuvarande lagstiftningen är behäftad med brister. Det får därefter i varje särskilt fall avgöras huruvida en lagändring kan ske utan att allmänna regler för lagstiftning trädes för när.

I frågan om ersättningssökandes rätt till förskott å rättegångskostnader innebär föreliggande proposition ett tillgodoseende av de synpunkter utskottet anfört i sitt tidigare berörda utlåtande. Propositionen föranleder i denna del ingen erinran.

Utskottet hälsar med tillfredsställelse vad departementschefen uttalat i frågan om förstärkning av kammarkollegiets resurser vid utförandet av kronans talan. Enligt utskottets mening skulle en undersökning av förut angivet slag vara till vägledning även vid övervägandet i frågan på vilka sätt denna förstärkning bör komma till stånd.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A. att riksdagen måtte bifalla det genom förevarande proposition framlagda lagförslaget;

B. att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte såsom sin mening giva till känna vad utskottet anfört i anledning av propositionen i övrigt.»